

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 19 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2023/0376(COD)

14434/23
ADD 5

CONSOM 373
MI 877
JUSTCIV 152
COMPET 1016
DIGIT 228
CODEC 1939
IA 264

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. spalio 17 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2023) 337 final
Dalykas:	KOMISIJOJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA pridedamas prie Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, ir direktyvos (ES) 2015/2302, (ES) 2019/2161 ir (ES) 2020/1828

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2023) 337 final.

Pridedama: SWD(2023) 337 final

Briuselis, 2023 10 17
SWD(2023) 337 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
kuria iš dalies keičiama Direktyva 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų
sprendimo ir direktyvos (ES) 2015/2302, (ES) 2019/2161 ir (ES) 2020/1828

{COM(2023) 649 final} - {SEC(2023) 347 final} - {SWD(2023) 334 final} -
{SWD(2023) 335 final}

Santraukos lentelė
Poveikio vertinimas dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo.
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Šia iniciatyva siekiama spręsti tris pagrindines ES lygmeniu nustatytas problemas: 1) AGS direktyva nėra tinkama skaitmeninėms rinkoms, 2) įmonės ir vartotojai menkai dalyvauja AGS, 3) AGS nėra pakankamai naudojamas tarpvalstybiniais atvejais. Šių problemų priežastys suskirstytos į dvi grupes: megatendencijos ir su rinka susiję veiksniai ir su vykdymo užtikrinimu susiję veiksniai. Į pirmąją įtraukiama: spartus e. prekybos ir internetinės reklamos augimas bei didesnė koncentracija, aktyvesnis pirkimas tarpvalstybiniu lygmeniu, be kita ko, iš komercinės veiklos subjektų, esančių už ES ribų, vartotojų ginčai skaitmeninėse rinkose, kurie nėra susiję su sutartiniais klausimais, daug ES vartotojų teisės nesilaikymo atvejų. Į antrąją įtraukiama: galimybių naudotis AGS kliūtys (nepakankamas informuotumas ir procedūrų išlaidos) ir aktyvesnis elektroninių prekyviečių valdomų privataus elektroninio ginčų sprendimo (PODR) sistemų naudojimas. Dėl šių problemų vartotojai patiria iš viso 383 mln. EUR žalos per metus.
Ko siekiama šia iniciatyva?
Bendrasis šios intervencinės priemonės tikslas – užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą ir aukštą vartotojų apsaugos lygį, sudarant sąlygas vartotojams ir komercinės veiklos subjektams veiksmingai ir efektyviai spręsti ginčus, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios ar įsisteigimo šalies. Šia iniciatyva bus siekiama šių trijų konkrečių tikslų: 1) užtikrinti, kad AGS būtų pritaikytas skaitmeninėms rinkoms; 2) suaktyvinti vartotojų ir komercinės veiklos subjektų dalyvavimą AGS; 3) sustiprinti tarpvalstybinį AGS.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda? (subsidiarumas)
Sparti skaitmeninių rinkų raida ir naujų verslo modelių bei komercinės praktikos atsiradimas kelia naujų iššūkių internetu perkantiems vartotojams. Kadangi skaitmeninės technologijos neturi sienų, naujų rūšių grėsmių ES vartotojams kyla nepriklausomai nuo jų gyvenamosios šalies, todėl valdžios institucijos, kurios turėtų imtis veiksmų tik savo jurisdikcijos ribose, turi reaguoti greitai, nuosekliai ir veiksmingai. Jei nebus imtasi ES veiksmų, tikėtina, kad dėl nacionalinių intervencinių priemonių atsirastų vykdymo užtikrinimo spragų ir bendroji rinka bus iškraipyta.
B. Politikos galimybės
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?

Siekiant reikšmingo poveikio, priemonės nuosekliai grupuojamos į **keturias alternatyvias politikos galimybes**, kurios skiriasi viena nuo kitos intervencijos pobūdžiu ir intensyvumu: A) su reguliavimu nesusijusi intervencinė priemonė; B) procedūriniai ir geografinės taikymo srities pakeitimai; C) esminiai taikymo srities pakeitimai, nustatant tam tikras papildomas pareigas komercinės veiklos subjektams (tinkamiausia galimybė); D) struktūriniai pakeitimai ir didesnis suderinimas.

Pagal tinkamiausią galimybę siūlomos šios priemonės: išplėsti AGS direktyvos geografinę ir materialinę taikymo sritį, kad ji apimtų visus komercinės veiklos subjekto ir vartotojo ginčus, susijusius su ES vartotojų apsaugos nuostatų pažeidimu; reikalauti, kad elektroninės prekybos, teikiančios PODR paslaugas, atitiktų kokybės standartus, kurių vartotojai tikisi iš sertifikuotų AGS subjektų, taikančių savisertifikavimą; pakeisti Europos EGS platformą naujomis ekonomiškai efektyviomis vartotojų nukreipimo priemonėmis; komercinės veiklos subjektams, kurie iš AGS subjekto gauna pranešimą apie naują vartotojų ginčą, nustatyti pareigą atsakyti; AGS subjektui gavus panašių bylų, skatinti jas sujungti; suteikti EVC naują vaidmenį teikiant specializuotas pagalbos paslaugas AGS nagrinėjant tarpvalstybinius skundus ir sukurti mechanizmą, pagal kurį prekybos asociacijos, atlikusios savisertifikavimą, būtų įgaliotos kurti tarpvalstybinio ginčų sprendimo sistemas.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų šalių nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Apskritai suinteresuotieji subjektai pritaria ES AGS sistemos stiprinimui ir pritaikymui prie skaitmeninių rinkų, visų pirma:

- išplečiant AGS direktyvos geografinę ir materialinę taikymo sritį;
- aktyvinant komercinės veiklos subjektų dalyvavimą AGS ir užtikrinant AGS rezultatų vykdymą;
- sudarant palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam AGS;
- nustatant apsaugos priemones pažeidžiamiesiems vartotojams, neturintiems skaitmeninių įgūdžių.

Kai kurie suinteresuotieji subjektai (daugiausia vartotojų organizacijos) ragino nustatyti, kad komercinės veiklos subjektams būtų privaloma dalyvauti AGS, tačiau šiam pakeitimui prieštarauja kelios valstybės narės, kurios mano, kad tai gali prieštarauti jų konstitucinėms taisyklėms dėl teisės kreiptis į teismą.

Taip pat nustatyta, kad svarbus peržiūros tikslas – stiprinti kolektyvinį AGS. Šis mechanizmas jau numatytas kelių valstybių narių nacionalinės teisės aktuose, tačiau jo taikymas tebėra ribotas. Suinteresuotieji subjektai paragino Komisiją imtis veiksmų skatinant naudotis kolektyviniu AGS. Kartu buvo pabrėžta, kad kolektyvinio AGS įgyvendinimą svarbu pavesti valstybėms narėms, laikantis direktyvoje nustatyto minimalaus suderinimo požiūrio.

Atsižvelgdama į tai, kad kai kurie suinteresuotieji subjektai iš pradžių atsargiai vertino galimybę nutraukti EGS platformos veiklą, Komisija su jais aptarė turimus duomenis ir išsprendė jiems rūpimus klausimus.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Tinkamiausia galimybė yra veiksmingas būdas konkretiems tikslams pasiekti, taip pat ji yra efektyvi priemonė, visų pirma vartotojams, ir aukšto lygio suderinamumui užtikrinti. Ši galimybė būtų naudinga vartotojams, nes žala sumažėtų iš viso 33 mln. EUR per metus. Tas pats pasakytina ir apie Komisiją, kurios bendra numatoma nauda per metus, pakeitus EGS platformą, būtų 500 000 EUR. Pasirinkus šią galimybę bendra nauda įmonėms būtų 634 mln. EUR per metus (264 mln. EUR per metus dėl sumažintų pareigų atskleisti informaciją ir 370 mln. EUR per metus dėl EGS platformos pakeitimo).
Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių įgyvendinimo išlaidos?) Pasirinkus tinkamiausią galimybę įmonės patirtų 38,6 mln. EUR papildomų periodinių išlaidų per metus (2,6 mln. EUR per metus dėl pareigos atsakyti ir 25 mln. EUR per metus AGS subjektams sprendžiant papildomus ginčus, ir 11 mln. EUR per metus užtikrinant platformų atitiktį).
Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui? MVĮ sudaro didžiąją daugumą įmonių, jos taip pat bus pagrindinės su išlaidų sumažėjimu susijusios naudos gavėjos, nes bus panaikinti galiojantys informacijos teikimo reikalavimai, susiję tiek su EGS platforma, tiek su AGS. Ši galimybė teigiamai paveiks ES MVĮ konkurencingumą, nes sutaupytos lėšos gali būti panaudotos jų kainų patrauklumui didinti ir galbūt inovacijoms skatinti.
Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams? Ne.
Ar bus dar koks nors didelis poveikis? Tiek įmonėms, tiek vartotojams būtų geriau užtikrintos pagrindinės teisės, nes būtų sudarytos vienodos sąlygos ir sumažinta žala vartotojams.
Proporcingumo principui? Pagal tinkamiausią galimybę išlaikomas dabartinis direktyvoje nustatytas minimalaus suderinimo požiūris ir nereikalaujama, kad valstybės narės nustatytų, kad AGS būtų privalomas. Konkretūs tikslai pasiekiami priemonėmis, neviršijančiomis to, kas visiškai būtina. Išplečiant direktyvos taikymo sritį, kad būtų atsižvelgta į naujas ginčų, kylančių skaitmeninėse rinkose, formas, savanorišku AGS pobūdžiu užtikrinama, kad dėl pakeitimų AGS subjektai, NKI ir įmonės nepatirs neproporcingų išlaidų. Proporcingumo taip pat laikomasi numatant priemonę, susijusią su privačiu elektroniniu ginčų sprendimu (PODR). Numatant elektroninės prekyvietės savisertifikavimo mechanizmus, kuriais siekiama įrodyti, kad jų PODR atitinka aukštos kokybės standartus, atitinkama priemone pagal tinkamiausią galimybę šiems komercinės veiklos subjektams nesukuriama pernelyg didelės naštos. Manoma, kad nustačius pareigą atsakyti įmonės aktyviau dalyvaus AGS. Dėl šios priemonės įmonės patirs tam tikrų išlaidų, tačiau jos bus visiškai kompensuotos panaikinus informacijos atskleidimo pareigas toms įmonėms, kurios neketina ir neprivalo dalyvauti EGS. Galiausiai tarpvalstybinį AGS bus galima patobulinti tik suteikus naują konkretų vaidmenį esamiems EVC ir leidus prekybos asociacijoms kurti tarpvalstybinio ginčų sprendimo sistemas.
D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?
Komisija stebės, kaip įgyvendinama pasirinkta politika, jei ji bus priimta. Atsižvelgiant į politikos veiksmo tikslus, nustatytas pagrindinių pažangos rodiklių sąrašas. Šie rodikliai gali būti vertinimo pagrindas, taip pat galimos siektinos reikšmės, kurios turi būti pasiektos praėjus septyneriems metams po peržiūrėtos direktyvos taikymo pradžios.